

Φορέας Υλοποίησης : European Judicial Training Network (EJTN) σε συνεργασία με το Genocide Network (European Network for investigation and prosecution of genocide, crimes against humanity and war crimes) Secretariat (GNS) της Eurojust και τη συνδρομή της International Nuremberg Principles Academy (INPA)

Τόπος Διεξαγωγής : Νυρεμβέργη (Γερμανία)

Ημερομηνία : 22 – 24.11.2017

Τίτλος Σεμιναρίου : The Impact of Refugees in Europe on the Investigation and Prosecution of Core International Crimes (CR/2017/11)

Συμμετοχή : Χρήστος Δ. Νάιντος,

Αντισταγγελέας Πρωτοδικών

Έχω την τιμή να Σας υποβάλω τα πεπραγμένα (κατά τα ουσιώδη σημεία) του σεμιναρίου που διοργανώθηκε από το εδρεύον στις Βρυξέλλες Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δικαστικής Επιμόρφωσης (European Judicial Training Network - EJTN) σε συνεργασία με τη Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Δικτύου σημείων επαφής για τη διερεύνηση και τη δίωξη της γενοκτονίας, των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και των εγκλημάτων πολέμου (Genocide Network (European Network for investigation and prosecution of genocide, crimes against humanity and war crimes) Secretariat - GNS) της Eurojust, με τη συνδρομή της Διεθνούς Ακαδημίας των Αρχών της Νυρεμβέργης (International Nuremberg Principles Academy - INPA), στη Νυρεμβέργη, στο συνεδριακό χώρο του ξενοδοχείου «Nuremberg Park Plaza» (22 - 23.11.2017) κι εντός της ιστορικής αίθουσας με αριθμό 600 του Δικαστηρίου της Νυρεμβέργης (Palace of Justice) (24.11.2017), όπου διεξήχθη μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η Δίκη των επικεφαλής των Ναζί για εγκλήματα πολέμου. Σε αυτό συμμετείχαν συνολικά τριάντα έξι (36) δικαστές και εισαγγελείς από ευρωπαϊκές χώρες (Βουλγαρία, Δανία, Εσθονία, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία, Ελλάδα, Κροατία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λιθουανία, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία και Σλοβενία). Κύρια στόχευση του σεμιναρίου, που διεξήχθη στην αγγλική γλώσσα, ήταν η ενημέρωση των συμμετεχόντων για τις δυνατότητες διερεύνησης και δίωξης ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων των κρατών μελών της ΕΕ εγκλημάτων γενοκτονίας, πολέμου και κατά της ανθρωπότητας που τελέστηκαν στο Βόρειο Ιράκ και στη Συρία, με βάση αποδεικτικό υλικό που μπορεί να συλλεγεί από τις μαρτυρίες των προσφύγων που εγκαθίστανται στις ευρωπαϊκές χώρες.

Εισαγωγικά έγινε λόγος για τις διακρίσεις και τα στοιχεία των εγκλημάτων του Καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (άρθρα 6 – 9). Στο πλαίσιο αυτό αναλύθηκαν τα χαρακτηριστικά των εγκλημάτων με βάση το φύλο (gender crimes) και διακρίθηκαν από τη στενότερη έννοια των σεξουαλικών εγκλημάτων (sex crimes). Περαιτέρω, αναδείχθηκαν συγκεκριμένες νομολογιακές εφαρμογές από τη σουηδική, τη γερμανική και την ολλανδική έννομη τάξη δίωξης και καταδίκης πολιτών Συρίας, Ιράκ κι Αφγανιστάν που μετανάστευσαν στην Ευρώπη, αλλά κι ευρωπαϊών πολιτών που μετέβησαν σε εμπόλεμες ζώνες, για αξιόποινες παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Κοινή διαπίστωση υπήρξε η δυσκολία στη διερεύνηση και απόδειξη της τέλεσης των εγκλημάτων αυτών μακριά από τον τόπο που τελέστηκαν. Τονίστηκε η σημασία αναζήτησης αξιόπιστων μαρτύρων. Επισημάνθηκαν η δυσπιστία των θυμάτων προς τις αλλοδαπές ανακριτικές αρχές και οι διαφορές των δικαιοκίνων συστημάτων, οι δυσκολίες επικοινωνίας με τα θύματα, ενίοτε δε ακόμη και της κατανόησης των καταθέσεών τους. Τονίστηκε η χρησιμότητα της αναζήτησης και της έγκαιρης εξασφάλισης αποδεικτικού υλικού μέσω των φωτογραφιών και των αναφορών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και του οπτικοακουστικού υλικού που είναι διαθέσιμο στο «you tube». Σημαντικές αποδείξεις μπορούν να αντληθούν από φωτογραφίες που είναι αποθηκευμένες στη μνήμη κινητών τηλεφώνων των δραστών σχετικά με τη συμμετοχή τους σε μάχες, με προσβολές των νεκρών, βασανισμούς κι εκτελέσεις απαχθέντων κι αιχμαλώτων πολέμου. Στο πλαίσιο αυτό συχνές ήταν οι αναφορές στη νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου για τα εγκλήματα στην πρώτη Γουγκοσλαβία και στις μεθόδους απόδειξης των εγκλημάτων που τελέστηκαν εκεί. Ιδιαίτερα εντυπωσιακή ήταν η προβολή οπτικοακουστικού υλικού εγκληματολογικής αρχιτεκτονικής (forensic architecture) με αντικείμενο την αναπαράσταση με βάση δορυφορικές εικόνες, μαρτυρίες και φωτογραφίες στρατοπέδου όπου λάμβαναν χώρα βασανιστήρια κι εκτελέσεις σε αφρικανική χώρα.

Υπό το δεδομένο αυτό πλαίσιο, τονίστηκε η ανάγκη αποτελεσματικής δικαστικής συνδρομής κι αναλύθηκαν οι κρίσιμες διατάξεις των αποφάσεων πλαισίων και οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας και τις κοινές ομάδες έρευνας.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα υπήρξε η κατάληξη του σεμιναρίου στη διοργάνωση τριών (3) εικονικών δικών στην ιστορική αίθουσα με αριθμό 600 του Πρωτοδικείου της Νυρεμβέργης με τους συμμετέχοντες να χωρίζονται σε τρεις (3) ομάδες, κάθε μία εκ των οποίων είχε ως αποστολή την εκδίκαση μίας υπόθεσης που αφορούσε γενοκτονία, εγκλήματα πολέμου κι εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, με βάση συγκεκριμένο αποδεικτικό υλικό και σχετική προεργασία.

Εν κατακλείδι, η εμπειρία που αποκόμισα από τη συμμετοχή μου στο σεμινάριο υπήρξε πολύτιμη, τόσο όσον αφορά το καθαυτό αντικείμενο και την εξοικείωση με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, όσο και ως προς την ανταλλαγή απόψεων με συναδέλφους άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το δικαιοκίνους σύστημα. Αξιοποίησα επίσης τη δυνατότητα να συμμετάσχω στη συζήτηση που ακολουθούσε τις εισηγήσεις και συμμετείχα ενεργά στην ορισθείσα για την ομάδα μου εικονική δίκη, από τη θέση του προεδρεύοντος της σύνθεσης του Δικαστηρίου, θέση που ήταν το αποτέλεσμα επιλογής από τα μέλη της ομάδας μου.

Θεσσαλονίκη, 14.12.2017

Με τιμή

Χρήστος Δ. Νάιντος